

## Podání podnětu

V případě podezření na porušování pracovněprávních předpisů zaměstnavatelem mohou fyzické i právnické osoby podat podnět k provedení kontroly orgánům inspekce práce.

Orgány inspekce práce, tj. Státní úřad inspekce práce (SÚIP) a oblastní inspektoráty práce (OIP), se zabývají každým obdrženým podnětem ke kontrole. Je v jejich působnosti posoudit a rozhodnout, zda s využitím podnětu bude provedena kontrola, jakého zaměření a v jakém rozsahu. Kontrolní činnost se řídí plánem kontrolní činnosti na určité časové období. Mimo plánovaných kontrol provádějí orgány inspekce práce i kontroly neplánované, mezi nimi i kontroly s využitím podnětů. Z těchto důvodů je v působnosti místně příslušného OIP rozhodnout, jakým způsobem a v jaké lhůtě podnět vyřídí. Místní příslušnost OIP k výkonu kontroly se řídí místem, kde dochází k výkonu práce.

Je-li s využitím podnětu provedena ze strany orgánů inspekce práce kontrola dodržování pracovněprávních předpisů, je ten, kdo podnět podal, písemně informován o výsledku provedené kontroly ve vztahu ke skutečnostem, na které poukázal ve svém podnětu, a ve vztahu k jeho osobě. Orgány inspekce práce přijímají i anonymní upozornění na možné porušování pracovněprávních předpisů, podatel takového upozornění však nemůže být informován o výsledku provedené kontroly.

Při podání podnětu ke kontrole je vhodné přiložit k němu kopie dokumentů dokládajících popisované skutečnosti (např. pracovní smlouva, mzdový výměr, potvrzení o zaměstnání, výplatní lístky apod.). Důležité je označení zaměstnavatele, proti kterému podnět směřuje, to znamená jeho název, sídlo, IČO a místo výkonu práce, pokud je jiné než sídlo. Nezná-li podatel podnětu označení zaměstnavatele, nebo místa výkonu práce, je nezbytné je účelně popsat – uvést alespoň přibližnou adresu, předmět činnosti, práce, které se zde vykonávají, apod.

K podání podnětu můžete využít elektronický formulář, ve kterém žádáme o pečlivé vyplnění všech jeho polí. Zároveň informujeme o tom, že pokud nejsou ze strany podatele podnětu vyplněna pole označená jako povinná, nemůže být daný podnět ke kontrole přijat k jeho následnému vyřízení.

Orgány inspekce práce jsou ze zákona povinny zachovávat mlčenlivost o totožnosti toho, kdo podnět podal, stejně jako chránit jeho osobní údaje. Na jeho písemnou žádost mohou inspektora provádějícího kontrolu této mlčenlivosti zbavit. Kontrola pak může být efektivněji zacílena přímo na pracovněprávní vztah osoby, která zbavila inspektory povinnosti mlčenlivosti. Zbavení povinnosti mlčenlivosti nelze učinit anonymně, podatel podnětu zde uvádí svou totožnost.

Orgány inspekce práce nedisponují oprávněními, která by jim umožňovala řešit individuální spory mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem a vyčíslovat a vymáhat individuální nároky/pohledávky jednotlivých zaměstnanců. Pokud ani po provedené kontrole nezjedná zaměstnavatel nápravu a individuální nároky/pohledávky zaměstnanců neuspokojí, lze se jich domáhat pouze žalobou u příslušného soudu. Příslušný je okresní soud podle sídla (u fyzické osoby trvalého bydliště) žalovaného zaměstnavatele.

## Jaké podněty orgány inspekce práce nemohou řešit?

- pomoc zaměstnancům při platební neschopnosti zaměstnavatele (hledání zaměstnavatelů v insolvenci, žádosti o uspokojení mzdových nároků) – spadá do působnosti příslušné krajské pobočky Úřadu práce České republiky
- průměrný měsíční čistý výdělek pro účely přiznání podpory v nezaměstnanosti – spadá do působnosti příslušné krajské pobočky Úřadu práce České republiky

- potvrzení o zdanitelných příjmech, neodvádění daní apod., tj. záležitosti, které se týkají daní – spadá do působnosti příslušného finančního úřadu
- sociální pojištění (důchodové a nemocenské pojištění, mateřský a rodičovský příspěvek, nevydání či nesprávné údaje na evidenčním listu důchodového pojištění) – spadá do působnosti příslušné správy sociálního zabezpečení
- zdravotní pojištění – spadá do působnosti příslušné zdravotní pojišťovny
- dávky pomoci v hmotné nouzi – spadá do působnosti příslušné krajské pobočky Úřadu práce České republiky
- uznání pracovního úrazu u úrazem postiženého zaměstnance – v případě sporu se zaměstnavatelem spadá konečné rozhodnutí do působnosti příslušného soudu
- uznání nemoci z povolání – spadá do působnosti zdravotnických zařízení a krajských hygienických stanic
- stížnosti na hygienické požadavky v pracovním prostředí (osvětlení, větrání, teplota, hluk, poskytování ochranných nápojů na pracovišti, váhové limity při ruční manipulaci) – spadá do působnosti krajských hygienických stanic
- rozhodnutí o zařazení prací do kategorií (kategorizace prací) – spadá do působnosti krajských hygienických stanic
- vymáhání dluhů zaměstnavatele vůči zaměstnancům – spadá do působnosti příslušného soudu